

PRIJATÉ TEXTY

P8_TA(2015)0210

Zimbabwe: prípad obhajcu ľudských práv Itaia Dzamaru

Uznesenie Európskeho parlamentu z 21. mája 2015 o Zimbabwe a prípade obhajcu ľudských práv Itaia Dzamaru (2015/2710(RSP))

Európsky parlament,

- so zreteľom na svoje predchádzajúce uznesenia o Zimbabwe, najmä na uznesenie zo 7. februára 2013¹,
- so zreteľom na miestne vyhlásenia EÚ o únose Itaia Dzamaru z 11. marca 2015 a 9. apríla 2015,
- so zreteľom na vyhlásenie podpredsedníčky Komisie/vysokej predstaviteľky pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku v mene EÚ z 19. februára 2014 o preskúmaní vzťahov medzi EÚ a Zimbabwe,
- so zreteľom na rozhodnutia Rady 2014/98/SZBP zo 17. februára 2014² a 2015/277/SZBP z 19. februára 2015³, ktorými sa mení rozhodnutie 2011/101/SZBP o reštriktívnych opatreniach voči Zimbabwe,
- so zreteľom na vyhlásenie hovorca Úradu vysokého komisára OSN pre ľudské práva (OHCHR) z 18. januára 2013 o nedávnych útokoch na obhajcov ľudských práv, ktoré predchádzali voľbám,
- so zreteľom na všeobecnú politickú dohodu, ktorú v roku 2008 podpísali tri hlavné politické strany, a to ZANU PF, MDC-T a MDC,
- so zreteľom na závery Rady Európskej únie z 23. júla 2012 o Zimbabwe a na vykonávacie rozhodnutie Rady 2012/124/SZBP z 27. februára 2012⁴ o reštriktívnych opatreniach voči Zimbabwe,
- so zreteľom na Africkú chartu ľudských práv a práv národov z 27. júna 1981, ktorú Zimbabwe ratifikovalo,

¹ Prijaté texty, P7_TA(2013)0059.

² Ú. v. EÚ L 50, 20.2.2014, s. 20.

³ Ú. v. EÚ L 47, 20.2.2015, s. 20.

⁴ Ú. v. EÚ L 54, 28.2.2012, s. 20.

- so zreteľom na ústavu Zimbabwe,
 - so zreteľom na Dohodu z Cotonou,
 - so zreteľom na článok 135 ods. 5 a článok 123 ods. 4 rokovacieho poriadku,
- A. keďže 9. marca 2015 na predmestí Harare piati neznámi ozbrojení muži údajne uniesli Itai Dzamaru, popredného zimbabwejského aktivistu za ľudské práva, vodcu hnutia Occupy Africa Unity Square a odporcu prezidenta Mugabeho; keďže miesto, kde sa nachádza, je doposiaľ neznáme a jeho bezpečnosť a ochrana jeho práv je predmetom vážnych obáv;
- B. keďže v mesiacoch predchádzajúcich jeho únosu Itai Dzamara viedol množstvo pokojných protestov proti zhoršujúcej sa politickej a hospodárskej situácii v Zimbabwe; keďže dva dni predtým Itai Dzamara vystúpil na politickom zhromaždení opozičného Hnutia za demokratickú zmenu – Tsvangirai (MDC-T), pričom vyzval na hromadný protest proti narastajúcemu útlaku a zhoršujúcej sa hospodárskej situácii v krajine, žiadal prezidenta Mugabeho, aby odstúpil, a vyzval na reformu volebného systému;
- C. keďže vláda doteraz o zmiznutí Itai Dzamaru mlčala, čo medzi obyvateľstvom vyvolalo podozrenie, že za únos by mohol byť zodpovedný štát; keďže vládnuca strana ZANU-PF popiera jeho nedobrovoľné zmiznutie a odsudzuje ho ako akt zinscenovaný opozičnými stranami;
- D. keďže rozsudkom Najvyššieho súdu z 13. marca 2015 sa zimbabwejským orgánom nariaďuje, aby začali pátranie po Itai Dzamarovi a aby bol súd každé dva týždne informovaný o dosiahnutom pokroku, a to dovtedy, kým bude zistené miesto, kde sa nachádza; keďže toto nariadenie Najvyššieho súdu orgány zodpovedné za jeho vykonávanie doposiaľ ignorovali a štátne orgány podľa neho zatiaľ nepostupovali;
- E. keďže Itai Dzamara bol viackrát obeťou fyzických útokov prívržencov vládnucej strany ZANU-PF a uniformovaných príslušníkov polície; keďže v novembri 2014 asi 20 uniformovaných príslušníkov polície Itai Dzamaru spútal a zbilo do bezvedomia a tiež fyzicky napadlo jeho právnik Kennedyho Masiyeho;
- F. keďže 27. apríla 2015 bolo v Harare zadržaných 11 osôb po tom, ako sa zúčastnili na pochode na podporu nezvestného Itai Dzamaru; keďže aktivisti boli zatknutí a zdržiavani šesť hodín;
- G. keďže po únose sa jeho manželka Sheffra Dzamarová obrátila na Najvyšší súd v Harare, aby vyvinula nátlak na políciu a ústrednú spravodajskú organizáciu (CIO), aby pátrali po jej manželovi; keďže počas výsluchu polícia a CIO popreli, že by mali akékoľvek informácie o tom, kde sa Itai Dzamara nachádza; keďže Sheffra Dzamarová začiatkom apríla oznámila, že je pod neustálym dozorom neznámych mužov a že má obavy o svoj život;
- H. keďže súčasná situácia v Zimbabwe v oblasti ľudských práv a demokracie sa zhoršuje a neustále sa objavujú správy o prenasledovaní obhajcov ľudských práv, novinárov a členov občianskej spoločnosti v Zimbabwe a o porušovaní ich ľudských práv;
- I. keďže polícia v záujme zákazu verejných mítingov a zhromaždení, ktoré sú v súlade so zákonom, často zneužíva existujúce zákony, napríklad zákon o verejnom poriadku a

bezpečnosti (POSA) a zákon o prístupe k informáciám a ochrane súkromia (AIPPA);

- J. keďže sloboda zhromažďovania, združovania a prejavu je základným prvkom každej demokracie;
- K. keďže EÚ vo februári 2015 obnovila svoju pomoc pre Zimbabwe v podobe národného indikatívneho programu na úrovni 234 miliónov EUR, zameraného na pomoc Zimbabwe na jeho ceste k demokratickejšej a prosperujúcej krajine, zatiaľ čo Európska rada rozhodla o presadení niektorých sankcií voči Zimbabwe; keďže zmrazenie aktív a zákaz cestovania sa naďalej vzťahuje iba na prezidenta Roberta Mugabeho, jeho manželku a jednu spoločnosť pôsobiacu v oblasti obrany; keďže sa naďalej uplatňuje i zbrojné embargo EÚ;
- L. keďže 16. marca 2013 bola referendum prijatá nová ústava, pričom jej deklarovaným cieľom bolo očistenie politiky, ale pokrok dosahovaný v praxi je pomalý a situácia v oblasti ľudských práv je naďalej krehká;
1. dôrazne odsudzuje nedobrovoľné zmiznutie obhajcu ľudských práv Itaiia Dzamaru a žiada jeho okamžité a bezpodmienečné prepustenie;
 2. nalieha vyzýva vládu Zimbabwe, aby prijala všetky potrebné opatrenia na nájdenie Itaiia Dzamaru a všetky zodpovedné osoby postavila pred súd; vyzýva vládu, aby v plnej miere dodržiavala nariadenie Najvyššieho súdu, na základe ktorého má zabezpečiť pátranie po Itaiovi Dzamarovi;
 3. vyzýva zimbabwejské orgány, aby zaistili bezpečnosť a ochranu jeho manželky a rodiny, jeho kolegov a prívržencov;
 4. vyjadruje hlboké znepokojenie nad správami organizácií pre ľudské práva o zintenzívnení politického násillia a prenasledovania politickej opozície, ako aj nad prísnyimi obmedzeniami a zavražďovaním obhajcov ľudských práv, ktorí sú často obeťou fyzických útokov zo strany polície a zatýkania na základe falošných obvinení; vyjadruje poľutovanie nad tým, že od posledných volieb a prijatia novej ústavy v roku 2013 bol dosiahnutý len nepatrný pokrok, pokiaľ ide o zásadu právneho štátu, a najmä na ceste k reforme situácie v oblasti ľudských práv;
 5. nalieha vyzýva zimbabwejské orgány, aby vyšetrili obvinenia z nadmerného používania sily a ďalšieho porušovania ľudských práv zo strany polície a štátnych úradníkov a brali ich na zodpovednosť;
 6. pripomína celkovú zodpovednosť vlády Zimbabwe za zaistenie bezpečnosti všetkých jeho občanov; vyzýva zimbabwejské orgány, aby vykonávali ustanovenia Všeobecnej deklarácie ľudských práv, Africkej charty ľudských práv a práv národov a regionálne nástroje v oblasti ľudských práv, ktoré Zimbabwe ratifikovalo;
 7. pripomína, že v rámci všeobecnej politickej dohody sa Zimbabwe zaviazalo, že zabezpečí, aby jeho právne predpisy, postupy a prax boli v súlade s medzinárodnými zásadami a právnymi predpismi v oblasti ľudských práv vrátane slobody zhromažďovania, združovania a prejavu;
 8. uznáva zriadenie zimbabwejskej komisie pre ľudské práva, ale vyjadruje znepokojenie nad tým, že jej nebola zverená žiadna výrazná právomoc, na základe ktorej by mohla

konať nezávisle a plniť si povinnosti, pokiaľ ide o naliehavé problémy v oblasti ľudských práv, ktoré musí táto krajina riešiť;

9. preto vyzýva na spoločné úsilie medzinárodného spoločenstva, najmä Juhoafrického rozvojového spoločenstva (SADC); nazdáva sa, že táto regionálna organizácia má zohrávať dôležitú úlohu ako garant všeobecnej politickej dohody, pričom bude okrem iného trvať na vykonávaní dohody, a najmä jej článku 13, s cieľom zabezpečiť nestrannú činnosť polície a ďalších bezpečnostných zložiek;
10. naliehavo vyzýva vládu Zimbabwe a prezidenta Mugabeho, aby dodržiavali svoje medzinárodné záväzky a ustanovenia medzinárodných zmlúv, ktoré Zimbabwe podpísalo a ktoré zaručujú dodržiavanie zásady právneho štátu a uplatňovanie občianskych a politických práv;
11. žiada EÚ, aby na základe článku 8 Dohody z Cotonou zintenzívnila politický dialóg o ľudských právach, a najmä nabádala vládu, aby zrušila alebo primerane zmenila zákon o verejnom poriadku a bezpečnosti a zákon o prístupe k informáciám a ochrane súkromia, s cieľom ukončiť ich zneužívanie;
12. vyjadruje hlboké poľutovanie nad tým, že v dočasnej dohode o hospodárskom partnerstve (DHP) uzavretej so štyrmi východoafrickými a juhoafrickými štátmi vrátane Zimbabwe nie je zakotvená žiadna pevná a vykonateľná doložka o ľudských právach;
13. berie na vedomie zrušenie sankcií, o ktorom rozhodla EÚ, a podporuje ciele opatrenia, ktoré sú v súčasnosti stále v platnosti proti prezidentovi a jeho manželke, ako aj zbrojné embargo, pričom tieto opatrenia sú reakciou na politickú situáciu a situáciu v oblasti ľudských práv v Zimbabwe;
14. domnieva sa, že podpora demokracie a ochrana ľudských práv a zásady právneho štátu sú nevyhnutným predpokladom na to, aby sa Zimbabwe stalo slobodnou a prosperujúcou krajinou;
15. vyzýva delegáciu EÚ v Harare, aby naďalej poskytovala pomoc Zimbabwe v záujme zlepšenia situácie v oblasti ľudských práv; trvá na tom, že EÚ musí zabezpečiť, aby sa finančnými prostriedkami pre Zimbabwe určenými na rozvoj účinne riešili potreby obyvateľstva, najmä prostredníctvom organizácií občianskej spoločnosti, a aby sa vykonávali politické a hospodárske reformy, ktoré financuje;
16. poveruje svojho predsedu, aby postúpil toto uznesenie podpredsedníčke Komisie/vysokkej predstaviteľke Únie pre zahraničné veci a bezpečnostnú politiku, Rade, Komisii, vládam a parlamentom členských štátov, ESVČ, vláde a parlamentu Zimbabwe, vládam Juhoafrického rozvojového spoločenstva, Komisii Africkej únie, Panafrickému parlamentu, Spoločnému parlamentnému zhromaždeniu AKT – EÚ a generálnemu tajomníkovi Spoločenstva národov.